

Representantforslag 173 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:173 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om tiltak for å styrke beredskapen ved uhell knyttet til oljeboring og -produksjon på store havdyp

Til Stortinget

Bakgrunn

I april 2010 førte en gasslekkasje til eksplosjon ved boreplattformen «Deepwater Horizon» i Mexicogulfen. Plattformen sank som følge av eksplosjonen og den påfølgende brannen. Dette førte videre til at oljerørledninger som gikk opp til plattformen, ble skadet og begynte å lekke store mengder olje. Eksplosjonen ble utløst av at en stor mengde metangass kom sivende opp mot plattformen og tok fyr. 11 personer mistet livet under eksplosjonen, og 17 ble skadet. Det er fortsatt usikkert hva som er årsaken til at dette kunne skje, da det skulle ha vært etablert mekanismer som forhindret gassen i å bevege seg så langt opp at den tok fyr. Disse mekanismene har av uvisse årsaker ikke fungert tilstrekkelig.

Oljeutslippet nådde raskt den amerikanske kysten, og følgene for naturen og dyrelivet er blitt katastrofale. Flere tusen dyr er blitt drept som en direkte følge av utslippet. Minst 200 kilometer av Louisiana-kysten er allerede rammet, og det er ventet at oljen også vil ramme Floridas kystlinje hardt. Til tross for en rekke forsøk på å stoppe lekkasjen, lekker det fremdeles om lag 15 000 fat olje daglig ut i havet fra oljerørledningene etter «Deepwater Horizon».

Satsing på teknologi for å håndtere utslipp på dypt vann

I arbeidet med å begrense oljeutslippene etter «Deepwater Horizon» er det blitt forsøkt å plassere en form for containere over de lekkende oljebrønnene, for så å frakte oljen opp til lasteskip på havoverflaten. Dette har til en viss grad lyktes, men den oppsamlede oljen har til nå utgjort kun en liten andel av det totale utslippet. Skulle en slik hette eller containere fungere etter hensikten, er det heller ikke en permanent løsning. Videre er det blitt forsøkt å pumpe inn tungt boreslam for å prøve å redusere trykket nok til at gjenmuring av de lekkende brønnåpningene lar seg gjøre. Det har også blitt igangsatt et arbeid med å bygge avlastningsbrønner for å begrense trykket i de brønnene som lekker. Dette er imidlertid et arbeid som er ventet å ta flere måneder.

Forsøkene med å stanse oljelekkasjen har mislyktes, noe som med all tydelighet viser at en verdensledende aktør innen oljenæringen ikke har det verktøyet eller den teknologien som skal til for å stanse eller begrense et oljeutslipp på dypt vann. Det er lite som signaliserer at slik teknologi eksisterer i andre selskaper. En mulig forklaring er manglende incentiver for å gjennomføre teknologisk utvikling på området. Fordi slike utslipp vil oppstå svært sjelden, har det ikke eksistert et marked for teknologi som sikrer god beredskap under slike forhold. Det er også grunn til å tro at slik teknologiutvikling vil være kostnadskrevende ettersom det må arbeides under ekstreme forhold. Forslagsstillerne er av den oppfatning at markedskreftene er en dårlig herre, men en god tjener, og vil fremheve at en manglende teknologi og beredskap for slike hendelser er et eksempel på førstnevnte.

Slike utslipp vil finne sted igjen, og de kan finne sted på norsk sokkel. Man vil stå hjelpeløse igjen om det skjer, dersom man ikke handler på bakgrunn av erfaringene man har fra «Deepwater Horizon», og

sørger for at det kontinuerlig utvikles bedre teknologiske løsninger for å ta hånd om lekkasjer på dypt vann eller under andre ekstreme forhold. Fordi Norges oljeproduksjon utelukkende er basert på offshore-installasjoner, bør Norge ha særlig interesse for å få fortgang i utviklingen av slik teknologi. Som den desidert største aktøren på norsk sokkel har den norske stat, gjennom sitt eierskap i Statoil og Petoro, også et særlig ansvar for å sikre at det blir satset på teknologiutvikling innen oljevernberedskap og at beredskapen blir trappet opp.

Forslagsstillerne mener derfor at regjeringen må ta initiativ overfor oljeindustrien og opprette et teknologiutviklingsprogram for å håndtere lekkasjer på dypt vann, og hvor selskapene stiller med alle nødvendige ressurser i form av kapital og kompetanse. Det bør videre stilles krav om deltagelse i et slikt program for å drive virksomhet på norsk sokkel. Forslagsstillerne vil peke på at det kan bli tatt tilsvarende initiativ i andre land som en følge av utslippet etter «Deepwater Horizon», og vil vektlegge betydningen av at Norge inntar en pådriverrolle i det langsiktige arbeidet på dette området.

Midlertidig stans i lete- og utvinningstillatelser

På bakgrunn av utslippet etter «Deepwater Horizon» har amerikanske myndigheter satt en stopper for boring på nye felter i amerikanske områder. Myndighetene vil tilegne seg mer kunnskap fra ulykken før nye konsesjoner deles ut. Forslagsstillerne er av den oppfatning at Norge bør innta tilsvarende holdning, og at man avventer med å tildele nye lete- og utvinningstillatelser inntil man har bedre kunnskaper om ulykken og hvilke konsekvenser det bør få for vilkårene for petroleumsaktivitet på norsk sokkel. Forslagsstillerne mener på denne bakgrunn at regjeringen må nedsette et utvalg bestående av den fremste fagekspertisen tilgjengelig, som skal levere sin innstilling senest høsten 2011, og følgelig at regjeringen avventer tildeling av nye utvinningstillatelser til utvalgets anbefalinger foreligger, og nødvendige endringer i vilkårene for industrien er gjennomført. Forslagsstillerne er kjent med at det er igangsatt et arbeid internt i departementene, men vil peke på behovet for at et bredt sammensatt utvalg bestående av representanter fra myndigheter, industrien, miljøvernorganisasjoner og forskningsmiljøene deltar. Et arbeid gjennom et utvalg vil også bidra til økt åpenhet om hvilke vurderinger som tas, noe som vil styrke tilliten til de endelige beslutningene som fattes.

Opptrapping av oljevernberedskapen

I arbeidet med å stanse utslippet etter «Deepwater Horizon» organiserer British Petroleum (BP) nå mer

enn 11 000 arbeidere til å beskytte dyrelivet og fjerne olje fra strandlinjen. Selskapet har også satt i drift store mengder fly som slipper ut kjemikalier for å begrense omfanget til oljesølet. Dette oljesølet strekker seg nå over flere hundre kilometer. Det benyttes om lag 275 fartøy til ulike operasjoner for å samle opp og håndtere oljesøl.

Erfaringene viser at det krever enorme ressurser for å håndtere konsekvensene av den typen oljeutslipp man er vitne til i Mexicogulven. Opprydningsarbeidet etter forliset av «Full City» utenfor Lange-sund i Telemark sommeren 2009 var en tankevekker når det gjelder responstid og tilgjengelighet på mannskaper for å rydde opp oljesøl i fjæra. Basert på forslagsstillerne kjennskap til dagens beredskap mot akutt forurensing er det lite trolig at norske myndigheter sammen med privat og annen offentlig beredskap ville vært i stand til å mobilisere den typen operasjoner man nå er vitne til etter utslippet fra «Deepwater Horizon». Forslagsstillerne er derfor av den oppfatning at det, på bakgrunn av erfaringene fra «Deepwater Horizon», må utarbeides en forpliktende opptrappingsplan for oljevernberedskapen som tar inn over seg dimensjonene av det utslippet man er vitne til.

Selv om det er nødvendig å trappe opp norsk oljevernberedskap kraftig, er det gode grunner til å tro at Norge alene ikke kan stille med tilsvarende ressurser som det man ser er nødvendig for å begrense skadene av et tilsvarende utslipp som det man ser i Mexicogulven. Derfor bør det vurderes å styrke samarbeidet på tvers av landegrensene innenfor arbeidet med oljevernberedskap.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen opprette et teknologiutviklingsprogram for å håndtere lekkasjer på dypt vann, hvor industrien stiller med alle nødvendige ressurser. Det innføres krav om deltagelse i programmet for å drive aktivitet på norsk sokkel.

II

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg for å avdekke nødvendige endringer i vilkårene for å drive petroleumsaktivitet på norsk sokkel på bakgrunn av erfaringene fra «Deepwater Horizon». Utvalget skal levere sin innstilling senest høsten 2011.

III

Stortinget ber regjeringen innføre midlertidig stans i tildelinger av nye lete- og utvinningstillatelser, til behovet for nødvendige endringer i vilkårene for å drive petroleumsaktivitet på norsk sokkel på bakgrunn av erfaringene fra «Deepwater Horizon», er avdekket.

IV

Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende opptrappingsplan for oljevernberedskapen langs kysten, som tar inn over seg dimensjonene av utslippet etter «Deepwater Horizon».

18. juni 2010

